

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ KARARLARININ İCRASI SÜRECİNDE DAVALARIN STANDART VE GELİŞTİRİLMİŞ USULDE SINIFLANDIRILMASI

CLASSIFICATION OF CASES UNDER THE STANDARD OR ENHANCED PROCEDURE DURING THE EXECUTION OF THE JUDGMENTS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Avrupa Konseyine üye ülkeler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) ihlal edildiğini tespit eden kesinleşmiş kararları ile dostane çözüme ilişkin kararlarına uymakla yükümlüdürler (AİHS m. 46 ve 39/4).

AİHM kararlarının icrası süreci, Avrupa Konseyi üyesi 47 ülkenin temsilcilerinden oluşan Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesince (Committee of Ministers-Comité des Ministres) takip edilmektedir. İcra sürecinde izlenen denetim usulü 2011 yılından itibaren farklı bir şekilde uygulanmaya başlanmış, bu bağlamda denetimin etkinliği ve verimliliğine ayrı bir önem atfedilmiştir.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi yardımcıları; 18-19 Şubat 2010 tarihinde gerçekleştirilen 'Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Geleceğine İlişkin Üst Düzeyli Konferans'sonucu kabul edilen Interlaken Deklarasyonun uygulanmasına yönelik açık uçlu bir çalışma grubu (GT-SUIVI.Interlaken) kurulmasına karar vermişlerdir. Söz konusu çalışma grubunun hazırlıkları kapsamında AİHM kararlarının uygulanması bağlamında günün gerekliliklerine uygun ve gerçekçi bir denetim yöntemi geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapılmıştır. Bu kapsamda, Bakanlar Komitesi yardımcılarının 1100. toplantısında (Aralık 2010), 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yeni bir 'çift yönlü denetim sisteminin' (new twin track supervision system-nouveau système de surveillance à deux axes) uygulanması hususunda mutabakata varılmıştır.

Uygulamaya konulan çift yönlü denetim sistemine göre; tüm kararlar 'standart usul'de (standard procedure-procédure standard) incelenmekle birlikte, konunun kendine has özelliklerinin gerektirmesi halinde kararlar 'geliştirilmiş usulde' (enhanced supervision-procédure soutenue) incelenmektedir. Acil bireysel önlemlerin alınmasını gerektiren kararlar, pilot kararlar, yapısal ve/veya karmaşık sorun teşkil ettiği Mahkeme veya Bakanlar Komitesince tespit edilen kararlar ve nihayet devletler arası davalar geliştirilmiş usulde incelenmektedir.

Bununla beraber, denetim sürecinin herhangi bir safhasında, üye Devletlerin veya Sekretaryanın (AİHM kararlarının icrasının denetimi açısından Bakanlar Komitesinin sekretarya görevi, Avrupa Konseyi İnsan Hakları ve Hukukun Üstünlüğü Genel Müdürlüğü altında faaliyet gösteren AİHM Kararlarının İcrası Dairesi tarafından yerine getirilmektedir.) talebi üzerine bir dava geliştirilmiş usulde incelenebilmektedir.

The Council of Europe member States are obliged to comply with the final judgments of the European Court of Human Rights ("the Court") finding violations of the European Convention on Human Rights ("the Convention") as well as the Court's decisions relating to friendly settlements (Articles 46 and 39 § 4 of the Convention).

The execution of Court's judgments is supervised by the Committee of Ministers consisting of the representatives of 47 member States of the Council of Europe. Since 2011, a different implementation method has been adopted in relation to the supervision procedure followed during the execution process. In this connection, particular importance has been attached to the effectiveness and efficiency of the supervision.

The Deputies of the Committee of Ministers of the Council of Europe agreed to set up an open-ended ad hoc working group (GT-SUIVI.Interlaken) to steer the follow-up process to the Interlaken Declaration which was adopted at the "the High Level Conference on the Future of the European Court of Human Rights" held on 18 and 19 February 2010. Within the scope of the preparations of the working group, efforts were made to develop a realistic method of supervision in accordance with today's requirements in the context of the execution of the Court's judgments and decisions. In this regard, at their 1100th meeting (December 2010), the Deputies of the Committee of Ministers agreed to implement a new twin-track supervision system as from 1 January 2011.

According to the new twin-track supervision system, all cases are examined under the standard procedure; however, if its specific nature requires so, a case is considered under the enhanced procedure. Judgments requiring urgent individual measures, pilot judgments, judgments raising structural and/or complex problems as identified by the Court or the Committee of Ministers and interstate cases are supervised under the enhanced procedure.

Furthermore, a case may be examined under the enhanced procedure at any stage of the supervision process upon the request of a member State or the Secretariat (The Department for the Execution of Judgments of the European Court of Human Rights within the Directorate General for Human Rights and Rule of Law serves as the Secretariat of the Committee of Ministers for the supervision of the execution of the Court's judgments and decisions.).

AIHM'in esasa veya dostane çözüme ilişkin kararının kesinleşip icra denetimi için Bakanlar Komitesine havale edilmesinden sonra, yapılacak olan insan hakları konulu ilk Bakanlar Komitesi toplantısında (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, AIHM kararlarının icrasının denetimi amacıyla yılda 4 kez insan hakları konulu toplantı [DH meeting-réunionsdroits de l'homme] yapmaktadır), kararın hangi usul altında (standart-geliştirilmiş) inceleneceği hususu tespit edilir.

Standart usulün etkili bir şekilde işleyebilmesi için, üye ülkelerin AIHM'in kararı kesinleştikten sonra en geç 6 ay içinde eylem planı veya eylem raporu sunmaları gerekmektedir. Standartusulde Bakanlar Komitesinin icra sürecine müdahalesi, geliştirilmiş usule nazaran daha sınırlıdır.

Geliştirilmiş usulde ise;incelenen davalarla ilgili Bakanlar Komitesi DH toplantılarında alınan kararlar (decision)vasıtasıyla icra denetimi yerine getirilmektedir. DH toplantılarında alınan kararlar,hâlihazırda alınan önlemler ile öne çıkan hususların belirlenmesi gibi icra sürecindeki gelişmeleri ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Bir kararın, incelenme usulünün değiştirilmesi Bakanlar Komitesinin kararıyla mümkündür. Usuller arası geçiş için bazı şartlar gerekmektedir.

AIHM kararının, standart usul altında incelenmekte iken geliştirilmiş usulde incelenmesine karar verilebilmesi için; eylem planı veya raporunun sunulmaması,Üye Devlet ile Sekreteryâ arasında eylem plan veya raporunun içeriği hakkında görüş ayrılığı bulunması ve eylem planında belirtilen tedbirlerin uygulanmasında önemli ölçüde gecikme yaşanması gerekmektedir.

Kararın, geliştirilmiş usulde incelenmekte iken standart usulde incelenbilmesine karar verilebilmesi için ise; Bakanlar Komitesinin sunulan eylem planını veya uygulamasını tatmin edici bulması, kararın icrası bakımından karşılaşılan sorunların ortadan kalkması ve acil bireysel önlemlerin alınmış olması gözetilmektedir.

Bununla birlikte, bu şartlar tahdidi olmayıp,Bakanlar Komitesi icra sürecinde yukarıda belirtilenler dışındaki sebeplerle de usuller arası geçişe karar verebilmektedir.

The supervision procedure (standard or enhanced) is determined during the first DH meeting (The Committee of Ministers of the Council of Europe holds DH meetings four times a year for the supervision of the execution of the Court's judgments and decisions) to be held after the transmission of the Court's final judgments on the merits or its final decisions concerning friendly settlements to the Committee of Ministers for supervision of their execution.

In order for the standard procedure to operate effectively, the member States are required to submit an action plan or an action report not later than six months after a judgment becomes final. The Committee of Ministers' involvement in the standard procedure is more limited as compared to the enhanced procedure.

Under the enhanced procedure, the Committee of Ministers exercises its supervision function through decisions adopted at the DH meetings. These decisions aim at demonstrating the developments in the execution process, such as presentation of the measures already adopted and identification of the outstanding issues.

A case may be transferred from one procedure to the other by a decision of the Committee of Ministers. Such transfer is subject to certain conditions.

A transfer from the standard supervision procedure to the enhanced one is possible if a State fails to submit an action plan or report, if there is a disagreement between a member State and the Secretariat on the contents of the action plan or report, or if there is a serious delay in the implementation of the measures specified in the action plan.

A transfer from the enhanced supervision procedure to the standard one is possible when the Committee of Ministers is satisfied with the action plan presented and/or its implementation, when obstacles to the execution no longer exist, or when required urgent individual measures have been taken.

However, these conditions are not exhaustive. The Committee of Ministers may decide to transfer a case from one procedure to the other on grounds other than those listed above.